

Zespół Szkół Samorządowych nr 1
w Limanowej
im. M. Konopnickiej

Polityka Ochrony Dzieci
Przed Krzywdzeniem

Spis treści

Podstawa prawna.....	2
Preambuła.....	3
Rozdział I Objaśnienie terminów.....	3
Rozdział II Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka.....	4
Rozdział III Zadania wychowawcze, zapobiegawcze i interwencyjne pracowników szkoły..	5
Rozdział IV Ogólne procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.....	8
Rozdział V Zasady ochrony danych osobowych dziecka.....	11
Rozdział VI Zasady ochrony wizerunku dziecka.....	12
Rozdział VII Zasady dostępu dzieci do Internetu.....	13
Rozdział VIII Zasady bezpiecznych relacji personel szkoły-dziecko	14
Rozdział IX Monitoring stosowania Polityki.....	15
Rozdział X Przepisy końcowe	15
Aneks 1 Karta interwencji.....	16
Aneks 2 Monitoring Standardów-ankieta	17

Podstawa prawna

- 1) Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r
- 2) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- 3) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, art. 304, 305, 306
- 4) Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, art. 572
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, rozdziały XXV, XXVI, XXVII
- 6) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, art. 23, 24
- 7) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
(Dz.U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 ze zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) oraz przepisy wykonawcze w związku z tą ustawą.
- 8) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 ze zmianami).
- 9) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
- 10) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 ze zmianami).
- 11) Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 12) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zmianami).
- 13) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).
- 14) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- 15) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 16) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych
- 17) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych
- 18) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”

Preambuła

Podstawową potrzebą każdego człowieka jest poczucie bezpieczeństwa oraz świadomość wsparcia i możliwości uzyskania pomocy. Dlatego też nasza placówka stworzyła i wdrożyła *Dokument polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

Naszym nadrzędnym celem jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy szkoły traktują dzieci z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Dostarczamy uczniom, rodzicom i pracownikom szkoły podstawowych wiadomości i umiejętności pomocnych w radzeniu sobie w sytuacjach zagrożenia. Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

Rozdział I Objaśnienie terminów

§1

1. **Pracownikiem ZSS nr 1** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenie, stażyści, praktykanci, wolontariusze.
2. **Dzieckiem** jest każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.
3. **Opiekunem dziecka** jest osoba upoważniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu, w tym rodzina zastępcza.
4. **Członek rodziny** należy przez to rozumieć osobę najbliższą a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.
5. **Krzywdzenie dziecka** należy rozumieć, jako popełnienie czynu zabronionego lub karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniechywanie.
6. **Przemoc w rodzinie** należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
7. **Przemoc fizyczna** (naruszanie nietykalności fizycznej) – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
8. **Zaniechywanie** (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich) – brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np. niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.
9. **Przemoc psychiczna/emocjonalna** – powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla własnych celów, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym można sprostać, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się

posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb itp.

10. **Wykorzystywanie seksualne dziecka** to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, która jest niezgodna z normami prawnymi i obyczajowymi danego społeczeństwa.

WHO

11. **Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, rzeczy osobistych, niszczenie mienia, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
12. **Przemoc rówieśnicza** ma miejsce wtedy, gdy młoda osoba w wyniku działań swoich rówieśników doświadcza przykrości lub krzywdy. Sprawcy przemocy rówieśniczej mogą stosować bezpośrednią przemoc fizyczną: kopiąc, bijąc, popychając, szarpiąc, plując, zabierając lub niszcząc rzeczy ofiary itp., lub psychiczną: przezywając, nie odzywając się, wyśmiewając, plotkując, szantażując, obrażając, oszukując itp.
13. **Cyberprzemoc** przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
14. **Zgoda opiekuna dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować opiekunów o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
15. **Osoba odpowiedzialna za Internet** to wyznaczony przez dyrektora instytucji pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie instytucji oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
16. **Osoba odpowiedzialna za Politykę Ochrony Dzieci** to wyznaczony przez dyrektora instytucji pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci w instytucji.
17. **Daną osobową dziecka** jest każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.
18. **Zespół interdyscyplinarny** - to zespół powoływany przez władze samorządowe (wójta, burmistrza albo prezydenta miasta) w ramach realizowania przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Mogą w nim ponadto uczestniczyć prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż wymienione.
19. **Zespół interwencyjny** - zespół powołany przez dyrektora szkoły w skomplikowanych przypadkach. W skład zespołu wchodzi: osoby odpowiedzialne za Politykę Ochrony Dzieci, pedagog, psycholog, nauczyciele uczący dziecko, dyrektor, pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

§2

1. Szkoła i wszyscy jej pracownicy zobowiązani są do dbania o dobro dziecka. Posiadają obowiązek zwracania uwagi na każdy czynnik ryzyka świadczący o możliwości krzywdzenia dziecka.
2. Wszyscy pracownicy szkoły zostali przeszkoleni w zakresie identyfikowania czynników ryzyka krzywdzenia dziecka w szczególności dotyczących:
 - przemocy fizycznej,

- przemocy psychicznej/emocjonalnej,
 - przemocy rówieśniczej,
 - przemocy seksualnej,
 - cyberprzemocy itp.
3. Szkoła stworzyła procedury postępowania w przypadku zagrożenia dzieci i młodzieży oraz w trudnych sytuacjach wychowawczych.
 4. Pracownicy posiadają wiedzę na temat procedur postępowania w przypadku podejrzenia lub ujawnienia sytuacji krzywdzenia dzieci.
 5. W sytuacji wykrycia zagrożenia pracownik podejmuje odpowiednie działania zgodnie z procedurami.
 6. Przekazuje również informacje o możliwości pomocy ze strony psychologa, pedagoga i instytucji zewnętrznych.
 7. Szkoła wyznacza osobę (psychologa/pedagoga), który monitoruje przebieg zdarzeń. Czas i sposoby opieki uzależnione są od specyfiki sytuacji.

Rozdział III

Zadania wychowawcze, zapobiegawcze i interwencyjne pracowników szkoły

§3

- 1) Dyrektor szkoły:
 - a) Realizuje zadania wynikające ze Statutu Zespołu Szkół Samorządowych nr 1 w Limanowej.
 - b) Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
 - c) Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
 - d) Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.
- 2) Nauczyciele i wychowawcy klas:
 - a) Realizują zadania zawarte w szkolnym Programie Wychowawczym, Programie Profilaktyki oraz w planach pracy wychowawcy klasy.
 - b) Postępują wg procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia, realizują strategię działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych oraz polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
 - c) Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, zajęciach w świetlicy szkolnej, kołach zainteresowań.
 - d) Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu uzależnieniom w tym także uzależnieniom behawioralnym.
 - e) Edukują dzieci na temat zagrożeń tj. przemoc (fizyczna, słowna, psychiczna, seksualna, rówieśnicza, cyberprzemoc), rozmawiają o prawach ale również obowiązkach, poruszają tematy zaproponowane przez uczniów.
 - f) Uczestniczą w Wewnątrz Doskonaleniu Nauczycieli oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży

- oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
- g) Wykorzystują zdobytą wiedzę aby nawiązywać odpowiednią relację z rodzicami, dzięki czemu efektywniej przekazują niezbędne informacje.
 - h) Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy.
 - i) Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, szkolną pielęgniarką w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.
- 3) Pedagog szkolny:
- a) Zapewnia pomoc pedagogiczną młodzieży zagrożonej uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne.
 - b) Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły).
 - c) Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości uzależnień, przemocy (fizyczna, słowna, psychiczna, seksualna, rówieśnicza, cyberprzemoc), prawach dziecka.
 - d) Udostępnia młodzieży, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki zagrożeń.
 - e) Dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne, placówki leczenia).
 - f) Organizuje, prowadzi zajęcia profilaktyczne, integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych.
 - g) Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży.
 - h) Organizuje i uczestniczy w WDN oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.
 - i) Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości uzależnień, przemocy (fizyczna, słowna, psychiczna, seksualna, rówieśnicza, cyberprzemoc), prawach dziecka.
 - j) Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

4) Psycholog szkolny:

- a) Zapewnia pomoc psychologiczną młodzieży przejawiającej zachowania ryzykowne na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i porady psychologiczne dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
- b) Dokonuje diagnozy psychologicznej uczniów po stwierdzeniu zasadności badań.
- c) Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły)
- d) Prowadzi zajęcia z profilaktyki uzależnień, zajęcia psychoterapeutyczne, zajęcia integrujące zespoły klasowe.
- e) Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
- f) Prowadzi indywidualne konsultacje dla uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczące minimalizowania skutków zachowań ryzykownych młodzieży.
- g) Wspiera wychowawców klas i nauczycieli w działaniach wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki.
- h) Inicjuje różne formy pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia.
- i) Współpracuje z dyrekcją szkoły, pedagogiem szkolnym, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły w sytuacjach wymagających minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych.

5) Pielegniarka szkolna:

- a) Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan, w jakim on się znajduje.
- b) Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.
- c) Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, stał się ofiarą pobicia czy stwierdził przejawy innych zachowań przemocowych.
- d) Współpracuje z pedagogiem, psychologiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzenia, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

6) Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

- a) Uczestniczą w organizowanych w szkole szkoleniach z funkcjonariuszami Policji na temat reagowania w sytuacjach kryzysowych mających miejsce na terenie szkoły (podejrzenie, że uczeń znajduje się pod wpływem narkotyków, alkoholu, posiada substancję przypominającą narkotyk, dokonał czynu karalnego, stał się ofiarą przemocy).
- b) Informują dyrektora szkoły lub pedagoga, psychologa szkolnego, wychowawcę lub nauczyciela o każdym niepokojącym zdarzeniu czy zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły.

Rozdział IV

Ogólne procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§4

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez pracownika placówki:

I. Negatywne zachowanie (np. nierówne traktowanie, dyskryminowanie, ośmieszanie, mobbing) ze strony pracownika szkoły w stosunku do dziecka.

1. Osoba, która podejrzewa lub uzyskała informacje o negatywnym zachowaniu pracownika szkoły w stosunku do ucznia, zawiadamia o tym psychologa/pedagoga szkolnego.
2. Psycholog/pedagog informuje dyrektora szkoły i opiekuna prawnego dziecka.
3. Wyznaczona osoba odseparowuje podejrzanego pracownika od dziecka, jeżeli zachodzi taka potrzeba.
4. Wyznaczona osoba przeprowadza osobne rozmowy z dzieckiem i pracownikiem w celu zgromadzenia informacji.
5. Z przeprowadzonej rozmowy z pracownikiem szkoły sporządza się notatkę, w której należy uwzględnić działania eliminujące negatywne zachowanie pracownika szkoły i konsekwencje w związku z jego postępowaniem.
6. Sporządza się plan pomocy dziecku, udziela wsparcia psychologa/pedagoga szkolnego, jeśli jest taka potrzeba.
7. Wdrożenie zaplanowanych działań. Psycholog/pedagog monitoruje ich przebieg.
8. Jeśli dotychczasowe działania nie przyniosły efektu, w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko podejmuje się kroki wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

II. Podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka.

1. Osoba, która podejrzewa lub uzyskała informacje o negatywnym zachowaniu pracownika szkoły w stosunku do ucznia, zawiadamia o tym psychologa/pedagoga szkolnego.
2. Psycholog/pedagog informuje dyrektora szkoły i opiekuna prawnego dziecka.
3. Wyznaczona osoba odseparowuje podejrzanego pracownika od dziecka, jeżeli zachodzi taka potrzeba.
4. Wyznaczona osoba przeprowadza osobne rozmowy z dzieckiem i pracownikiem w celu zgromadzenia informacji.
5. Podczas rozmowy z pracownikiem szkoły należy o poinformować o podejrzeniach i o konieczności powiadomienia policji lub prokuratury.
6. Dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (art. 304 k.p.k.)
7. Sporządza się plan pomocy dziecku, udziela wsparcia psychologa/pedagoga szkolnego, jeśli jest taka potrzeba, oraz wskazuje inne instytucje, które mogą udzielić specjalistycznej pomocy.
8. Wdrożenie zaplanowanych działań. Psycholog/pedagog monitoruje ich przebieg.
9. Dalsze postępowanie zależeć będzie od wskazań zaangażowanych instytucji.

§5

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników:

1. Pracownik szkoły podejrzewający krzywdzenie dziecka informuje o swoich spostrzeżeniach psychologa/pedagoga.
2. Jeżeli dziecko zgłosi, że jest ofiarą przemocy ze strony rówieśników, informacje te przekazywane są psychologowi/pedagogowi w celu wdrożenia procedur.
3. Jeżeli sprawca ma mniej niż 13 lat lub jest w wieku 13-17 lat i nie popełnił czynu karalnego:
 - a) Wyznaczone osoby przeprowadzają rozmowy ze sprawcą, ofiarą i świadkiem (jeżeli jest świadek).
 - b) Upoważniony pracownik informuje o zaistniałej sytuacji prawnych opiekunów dzieci.
 - c) Zespół złożony z wychowawcy, psychologa/pedagoga tworzą plan pomocy obejmujący wszystkie strony konfliktu i opracowują działania zmierzające do poprawy sytuacji w grupie.
4. Jeżeli sprawca jest w wieku 13-17 lat i popełnił czyn karalny/zabroniony:
 - a) Dyrektor szkoły zgłasza sprawę na policję lub do Sądu Rodzinnego.
 - b) Wyznaczone osoby przeprowadzają rozmowy ze sprawcą, ofiarą i świadkiem (jeżeli jest świadek).
 - c) Upoważniony pracownik informuje o zaistniałej sytuacji prawnych opiekunów dzieci.
 - d) Zespół złożony z wychowawcy, psychologa/pedagoga tworzą plan pomocy obejmujący wszystkie strony konfliktu i opracowują działania zmierzające do poprawy sytuacji w grupie.
5. Jeżeli sprawca ma więcej niż 17 lat i dopuścił się czynu karalnego:
 - a) Dyrektor szkoły składa zawiadomienie na policję lub prokuraturę.
 - b) Wyznaczone osoby przeprowadzają rozmowy ze sprawcą, ofiarą i świadkiem (jeżeli jest świadek).
 - c) Upoważniony pracownik informuje o zaistniałej sytuacji prawnych opiekunów dzieci.
 - d) Zespół złożony z wychowawcy, psychologa/pedagoga tworzą plan pomocy obejmujący wszystkie strony konfliktu i opracowują działania zmierzające do poprawy sytuacji w grupie.
6. Wdrożenie zaplanowanych działań. Psycholog/pedagog monitoruje ich przebieg.
7. Jeżeli dotychczasowe sposoby działania nie poprawiły sytuacji należy ponownie zwołać zespół (punkt 3c), który dokona analizy poprzedniego planu działania i zmieni go w razie potrzeby.
8. Jeżeli sprawca wykazuje cechy świadczące o demoralizacji dyrektor szkoły składa wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.
9. Dalsze postępowanie zależeć będzie od wskazań zaangażowanych instytucji.

§6

Procedura interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka poza szkołą (środowisko rodzinne):

1. Pracownik szkoły podejrzewający krzywdzenie dziecka niezwłocznie informuje o swoich spostrzeżeniach psychologa/pedagoga.
2. Pracownik zawiadamia dyrektora szkoły o podejrzeniach.
3. Psycholog/pedagog podejmują następujące czynności w celu zebrania informacji:

- a) przeprowadzają rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem,
 - b) rozmawiają z innymi osobami, które pomogą w ocenie sytuacji,
 - c) wzywają do szkoły rodziców lub opiekunów prawnych pokrzywdzonego dziecka- jeżeli nie ma przeszkód ze względu na charakter sytuacji krzywdzącej, informują o podejrzeniach,
 - d) sporządzają notatkę,
4. Jeżeli z informacji wynika, że dziecko jest krzywdzone w środowisku rodzinnym dyrektor zawiadamia o podejrzeniach policję/sąd/wdraża procedurę „Niebieskiej Karty”.
 5. Sporządza się plan pomocy dziecku, udziela wsparcia psychologa/pedagoga szkolnego, jeśli jest taka potrzeba, oraz wskazuje inne instytucje, które mogą udzielić specjalistycznej pomocy.
 6. Wdrożenie zaplanowanych działań. Psycholog/pedagog monitoruje ich przebieg.

§7

1. Pracownicy zajmujący się udzielaniem pomocy dziecku, jeżeli jest taka potrzeba opracowują *plan pomocy dziecku*.
2. Działania przewidziane w planie pomocy mają na celu udzielenie dziecku pomocy, zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku i jego rodzinie,
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
4. Plan pomocy dziecku jest przedstawiony opiekunom prawnym dziecka z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
5. Wyznaczona osoba monitoruje przebieg realizacji planu i jego skutków względem dziecka.

§8

1. W sytuacjach dotyczących wykorzystywania seksualnego, znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu itp. dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład, którego mogą wejść: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
2. O sytuacji informowane są również odpowiednie instytucje zewnętrzne.
3. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 7 Polityki.

§9

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik do niniejszej Polityki.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika instytucji podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji psychologowi/pedagogowi szkolnemu.
3. Wszyscy pracownicy instytucji i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z

tym związane, są zobowiązane do zachowania poufności w stosunku do osób postronnych.

Rozdział V

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

§10

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
2. Pracownik instytucji ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik instytucji jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§11

Pracownik szkoły po wcześniejszym poinformowaniu dyrektora szkoły, może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.

§12

1. Pracownik instytucji nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiekunie.
2. Szkoła w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik instytucji podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.
3. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi ani z jego opiekunami.
4. Pracownik instytucji nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik instytucji jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

§13

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia instytucji. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
2. Pomieszczenie instytucji przeznaczone do realizacji materiału medialnego musi zostać uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie instytucji innych dzieci.

Rozdział VI

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§14

ZSS nr 1 w Limanowej uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§15

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) na terenie instytucji bez zgody dyrektora szkoły i pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, wyjazd zorganizowany, wycieczka, krajobraz, szkolna impreza, zgoda opiekunów na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
3. Przed utrwaleniem i upublicznieniem przez pracownika szkoły wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np., że zostanie umieszczony na stronie internetowej szkoły, w celach promocyjnych, edukacyjnych, związanych np. z ofertą zajęć szkolnych czy pozalekcyjnych).
4. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-video) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
5. W celu uzyskania zgody opiekuna dziecka na utrwalanie wizerunku dziecka, pracownik instytucji może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

§16

Wytyczne dotyczące **utrwalania** wizerunku dziecka (zdjęcia, filmy):

1. Wszystkie dzieci muszą być ubrane.
2. Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby.
3. Upewnij się, że fotograf lub osoba filmująca nie spędza czasu z dziećmi ani nie ma do nich dostępu bez nadzoru.
4. Wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiednich wizerunków dzieci należy zgłaszać dyrektorowi szkoły i rejestrować, podobnie jak inne niepokojące sygnały, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

*Na podstawie wytycznych Departamentu Ochrony Dzieci EFA,
dotyczących wykorzystywania wizerunków dzieci poniżej osiemnastego roku życia*

§17

Wytyczne dotyczące **publikowania** wizerunków dzieci:

1. Używaj tylko imion dzieci; nie ujawniaj zbyt wielu szczegółów dotyczących ich miejsca zamieszkania czy zainteresowań.
2. Zapytaj dziecko o zgodę na wykorzystanie jego wizerunku.
3. Poproś o zgodę rodziców/opiekunów dziecka i poinformuj wszystkich zainteresowanych o tym, gdzie i w jaki sposób zamierzasz wykorzystać wizerunek dziecka.

4. Staraj się wykorzystywać obrazy pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
5. Poproś specjalistów o radę w sprawie zamieszczenia obrazów dzieci na stronie internetowej – zarezerwuj czas na obróbkę zdjęć przed zamieszczeniem ich na stronie internetowej. Jeśli filmy wideo pochodzą z serwera Twojej organizacji, to materiał ten może być pobierany, dlatego zaleca się korzystanie z niezależnego serwera.

Na podstawie wytycznych Departamentu Ochrony Dzieci EFA, dotyczących wykorzystywania wizerunków dzieci poniżej osiemnastego roku życia

Rozdział VII

Zasady dostępu dzieci do internetu

§18

1. Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do internetu możliwy jest: pod nadzorem nauczyciela na lekcji informatyki i na zajęciach pozalekcyjnych, nauczyciela bibliotekarza na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących w bibliotece szkolnej.
3. Pracownik szkoły czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas zajęć oraz w czasie wolnym od zajęć w bibliotece szkolnej.
4. Pracownik instytucji ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. A także zapoznać regulaminem pracowni informatycznej.
5. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu.

§19

1. Wyznaczony pracownik szkoły przydziela uczniom indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z internetu na terenie szkoły. Pracownik informuje dziecko o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy.
2. Dostęp dziecka do internetu na terenie szkoły możliwy jest wyłącznie poprzez serwer szkoły po podaniu loginu i hasła dziecka.
3. Dziecko korzystające z komputera w bibliotece szkolnej używa konta przewidzianego dla uczniów- czytelników biblioteki.

§20

1. Wyznaczony pracownik szkoły zapewnia, by na wszystkich komputerach na terenie szkoły z dostępem do internetu było zainstalowane i aktualizowane:
 - a) oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - b) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z internetu,
 - c) oprogramowanie antywirusowe,
 - d) oprogramowanie antyspamowe,
 - e) firewall.
2. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

3. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
4. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje dyrektorowi, psychologowi, pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy klasy.
5. Wyznaczona osoba przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w internecie.
6. Jeżeli w wyniku rozmowy osoba uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone albo krzywdzi inne dzieci, pracownik podejmuje odpowiednie działania.

Rozdział VIII

Zasady bezpiecznych relacji personel szkoły-dziecko

§21

Personel szkoły:

1. szanuje godność ucznia, uznaje jego prawa, pozwala mu wyrażać własne poglądy,
2. nie może ograniczać wolności wypowiedzi, wyrażania poglądów i opinii, o ile nie są to wypowiedzi obraźliwe,
3. traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby i diagnozować możliwości,
4. stosunek pracowników do ucznia cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań,
5. dzieci innej rasy, wyznania i narodowości traktowane są z szacunkiem,
6. pracownicy nie mogą ograniczać praw dzieci do wyznawania własnej religii,
7. wspomaga rodziców/opiekunów w procesie wychowania,
8. poprzez działania pedagogiczne i pomoc psychologiczną wspiera ucznia w procesie integralnego rozwoju i samodoskonalenia,
9. wychowuje ucznia w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów,
10. uczy zasad kultury osobistej oraz etyki,
11. kształtuje empatie i zachowania pomocowe skierowane potrzebującego,
12. rozwija zainteresowania i wskazuje nowe ścieżki rozwoju,
13. wychowuje swoich uczniów w duchu współdziałania i współżycia w grupie,
14. pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu i ocenie każdego ucznia bez względu na okoliczności,
15. nie może stosować wobec dziecka żadnego rodzaju przemocy,
16. pracownik szkoły nie może etykietować i obrażać uczniów,
17. nauczycielowi nie wolno przeglądać rzeczy osobistych ucznia, dokonywać jego rewizji, przeszukiwać plecaka, nawet jeśli zachodzi uzasadnione prawdopodobieństwo, że dokonał kradzieży lub posiada niedozwolone środki odurzające.
18. pracownik szkoły nie może naruszać prywatności oraz tajemnicy korespondencji uczniów.

Rozdział IX **Monitoring stosowania Polityki**

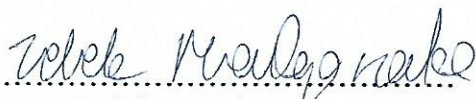
§22

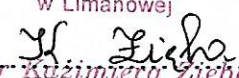
1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za:
 - a) monitorowanie realizacji polityki,
 - b) reagowanie na sygnały naruszenia polityki,
 - c) proponowanie zmian w polityce.
3. Osoba, o której mowa w punkcie 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników szkoły, raz na 6 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji polityki.
4. W ankiecie pracownicy szkoły mają proponować zmiany polityki oraz wskazywać naruszenia polityki w szkole.
5. Osoba, o której mowa w punkcie 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły i radzie pedagogicznej.

Rozdział X **Przepisy końcowe**

§23

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Polityka Ochrony Dzieci udostępniona została na stronie internetowej szkoły. Pracownicy i prawni opiekunowie dzieci mogą zgłaszać wnioski i zastrzeżenia co do poszczególnych zapisów dokumentu i sposobu jego realizacji.
3. Osoba odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem jest psycholog Marta Pasoń.

.....
Podpis przedstawiciela
Rady Rodziców

D Y R E K T O R
Zespołu Szkół Samorządowych Nr 1
w Limanowej

.....
mgr Kuzimiera Zięba
Podpis Dyrektora Szkoły

Aneks 2

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA

tak nie

Czy wiesz, na czym polega program Chronimy Dzieci?

Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w placówce, w której pracujesz?

Czy zapoznałeś się z dokumentem Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?

Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?

Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?

Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?

Zaobserwowane naruszenie zasad:

Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?

Uwagi/poprawki/sugestie: